

իսկ յիշատակարանի գրիչն է «Եղիա քահանայ եւ կրահաւոր»։ (Տես յիշատակարանի նկարը)։ ՄՏԱՅՈՂ. Յիշատակարանի գրիչ Եղիա քահանայ։ ԺԱՄԱՆԱԿ. 974 թ. փրկչական. «ՆԻԳ թուականութեանս Հայոց»։

Մանօք. Յովհաննու աւետարանի մեծադոյն մասն առնուած է մի ուրիշ, ուղղանկիւն, խոշոր երկաթագրով աւետարանից եւ կցուած սորա հետ։ Այս աւետարանի մասին տես մեր յօդուածը, Արարատ 1898 թ. ԺԱ—ԺԲ.:

Նկարուած են. ա) Յիշատակարանը, Աւետարանի սկզբում, միջին երկաթագրով. $26 \times 21\frac{1}{2}$ սմ., մեր նկարը $14\frac{1}{2} \times 11,8$ սմ.

բ) Բուն աւետարանից 1^ա. (թերի սկզբից) 26×9 սմ. իւրաքանչիւր էջը., մեր նկարը $13\frac{1}{2} \times 4,7$ սմ.:

գ) Յովհաննու աւետարանից, տարբեր գրիչ, 294^ա. $28 \times 8\frac{1}{2}$ իւրաքանչիւր էջը. մեր նկարը $14\frac{1}{2} \times 4,6$ սմ.։ Համարում ենք այս մասը Ժ—ԺԱ դարու գիր։

40. Ալէքսանդրապօլի Ս. Աստուածածնի՝ եկեղեցու «Ամենափրկիչ» կոչուած աւետարանը. մագաղաթ. ԳԻՐ. մեծ երկաթագիր, երկիջեան, 18×10 սմ։ ԳՐԻՉՆԵՐ Յովհաննէս 59^բ եւ Յովսէփ քահանայ գրիչ 222^բ։ ՄՏԱՅՈՂ. Կիրակոս վաճառական. «Ես Կիրակոս վաճառական յաւգնամիկ եւ անարժան ծառայ հանդերձ ընտանեաւք իմովք ցանգացող եղէ սրբոյ աւետարանիս . . .»։ ՏԵՂ. «ի գեւղաքաղաքն . . . (չի կարգացուած), որ կոչի Տըտիւակեր»։ ԺԱՄԱՆԱԿ. 988 թ. փրկչական. «ի հայոց թուականութեանն ի ՆԼէ անն (sic) գրեցաւ ս՞ր աւետարանս». տես նկարը. «ի հայրապետութեանն (Սա) չկայ հայոց կաթաղիկոսի»։

Բնագիրը, 18×10 ս., մեր նկարը $15 \times 7\frac{1}{2}$ սմ.:

41. 42. 43. 44. Մատ. Ս. էջմ. № 229/2374 (Կար. 222) «Փղոսկրէ Աւետարանը», կազմ փղոսկրի քանդակներով $36\frac{1}{2} \times 29\frac{1}{2}$ սմ. մեծութեամբ, նկարազարդ, ընտիր մագաղաթ, $35 \times 28\frac{1}{2}$ սմ. թերթ. 232։ ԳԻՐ. խոշոր երկաթագիր, երկիջեան $23\frac{1}{2} \times 7$ սմ., Աւետարանը, «Առաջք»-ների (խորանհերի) Եւսերիի եւ Կարապիանոսի թղթ. միջին երկաթագրով, Աւետարանացոյցը (տօների ընթերցուածների ցանկը) փոքր երկաթագրով։ ԳՐԻՉ. Յովհաննէս. ՄՏԱՅՈՂ. «Ստեփաննոս կրահաւոր եւ քահանայ Հայկազնեա», այսինքն Սիւնեաց իշխաններից։ «Տ՞ն Ստեփաննոսի է սուրբ աւետարանս, տացէ զսա ս՞ր ի վայելումն մանկանց նոր սիրովի»։ Ստացող Ստեփաննոսի հօրեղբայրն է Ստեփանոս եպիսկոպոս, Նորավանից հիմնարկողը։ ՏԵՂ. Նորավանք (Տես Օրրէլեան. Փարիզ. Ա. 290) ԺԱՄԱՆԱԿ. 989 թ. փրկչական. «Եւ գրեցաւ յամի թուոյ հայազանց։ ՆԼԸ։ եւ ըստ թուոյ հոռոմի 20Բ. յիսմայէղական բունակալութեանն։ ՅՀԹ»։

Մանօք. Այս Ձեռագիրը հին գրչութեան եւ մանրանկարչական արուեստի նշանաւոր մնացորդներից մէկն է։ Տես էջմ. Աւետարանը. Ստչիգովսիի. Վիեննա, 1892։

Հատուածների զլխագրերը մեծ են միւս գրերից, բայց ոչ նկարչական, զլխից կամ պոչից երբեմն արմաւենիկի զարդ կայցրած։ Զ տառի բնորոշ բոլորակը մի երկու տեղ մարդկային դէմքով։ Ոսկի չի գործադրուած